

editorial

En aquest quart número de la sèrie monogràfica de butlletins que dediquem a **la reforma de les pensions i la seva incidència en el sector públic**, el seu autor, **Juan Vicente López Gandía**, Catedràtic de Dret del Treball i de la Seguretat Social de la Universitat Politècnica de València, ens ofereix el seu punt de vista respecte a **LA JUBILACIÓ ORDINÀRIA**. A causa de la temàtica que tracta, aquest butlletí té una extensió major de l'habitual.

LA NOVA REGULACIÓ PREVISTA EN EL PROJECTE DE LLEI SOBRE ACTUALITZACIÓ, ADEQUACIÓ I MODERNITZACIÓ DEL SISTEMA DE SEGURETAT SOCIAL

El Projecte de Llei presentat pel Govern el 25 de març de 2011 és resultat de **l'Acord social i econòmic de 2 de febrer de 2011**, estipulat entre el govern i els interlocutors socials i clarament influenciat per l'aprovació parlamentària, al gener de 2011, de la renovació del Pacte de Toledo. Es desenvolupa en les línies traçades pel **Llibre Verd de la Unió Europea** de 7 de juliol de 2010, a la cerca d'uns sistemes de pensions europeus adequats i sostenibles dins de l'Estratègia 2020.

1. Coordenades en què es mou la reforma

- L'horitzó demogràfic: envelliment de la població, esperança de vida i relació entre actius i passius, baixa taxa de natalitat.
- Tendències del mercat de treball:
 - L'entrada tardana al mercat de treball.
 - La baixa taxa d'ocupació de treballadors d'edat avançada.
- La relació entre la quantia i durada de la pensió i el que s'ha cotitzat al llarg de la vida laboral. Anys de treball/anys de prestació.
- La despesa en pensions, el seu finançament i la pressió sobre les finances públiques. La qüestió del deute.
- Les imprevisibles taxes de creixement del PIB, de l'ocupació i de la productivitat. L'impacte de la crisi financera i econòmica.

2. Mesures proposades pel Llibre Verd

- Objectius globals "d'adequació" i "sostenibilitat" de la política de les pensions en la UE. Disminuir la taxa de reemplaçament (la quantia) i evitar l'augment de la despesa pública futura. Aconseguir un equilibri sostenible entre el temps i durada del treball i el temps i durada de la prestació.
- Retard en l'edat de jubilació.
- Nova forma de càlcul de la pensió. Dels millors anys, a períodes més amplis o a tota la vida laboral. Ampliació del període a prendre en compte per al càlcul.
- Mecanismes d'ajust en relació amb els canvis demogràfics en reformes permanents.
- Majors restriccions i penalitzacions a les jubilacions anticipades.
- De sistemes únics, a l'articulació entre sistemes públics i privats. Estendre i potenciar els sistemes complementaris. Més responsabilitat individual.
- Majors garanties de seguretat i de regulació de les pensions privades davant la volatilitat dels mercats financers i que no limitin la mobilitat laboral i la circulació de treballadors en la UE.

- Dimensió de gènere i presa en consideració de períodes de maternitat, de conciliació i d'atencions. Esperança de vida major en les dones.

3. Propostes del Pacte de Toledo renovat en 2011

- Prolongació de la vida laboral. No precisa si forçosa o voluntària. Aproximació a l'edat legal des de l'edat real. Incentivar la prolongació.
- Limitar la jubilació anticipada als que tinguin carreres llargues i optin voluntàriament per jubilar-se, així com a col·lectius que realitzin activitats concretes i a discapacitats amb menor esperança de vida.
- Simplificar les 11 fórmules actuals de jubilació i suprimir algunes modalitats.
- Contributivitat: major adequació entre la pensió i l'esforç contributiu (ja es va preveure en el Pacte de Toledo de 1995 i en la seva revisió de 2003). Equitat i equilibri financer. No es concreta més.
- Abordar que la pèrdua del treball en treballadors d'edat avançada no perjudiqui a la pensió.
- Gradualitat en el canvi, però possible opció immediata pel nou sistema.
- Modificació dels trams de percentatges a aplicar a la base reguladora en favor d'un d'homogeni.

4. Mesures que contempla el Projecte de Llei

Contempla una sèrie de mesures sobre la pensió de jubilació, que afecten a tots els règims del sistema de la Seguretat Social i per tant als treballadors i funcionaris del sector públic integrats en el Règim general de la Seguretat Social així com als funcionaris de nou ingrés en el règim especial de funcionaris, en desaparèixer per a aquests el règim de Classes Passives (RDL 13/2010 de 3 de desembre). En el cas dels funcionaris enquadrats en classes passives, l'aplicació o no dels nous criteris pot contemplar-se en la futura reforma d'aquest règim.

4.1 Mesures quant a l'edat ordinària

4.1.1 Enfront de l'edat actual ordinària dels 65 anys, s'estableix que l'edat general en el futur serà 67 anys, excepte si el treballador reuneix un període de cotització de 38 anys i 6 mesos. Per a ambdues edats es contempla una fase transitòria, amb el següent detall:

- 67 anys, excepte 38 anys i 6 mesos cotitzats, en què podrà seguir sent als 65 anys. Per al còmput dels anys i mesos es prendran anys i mesos complets, sense que s'equiparin a un any o a un mes les seves fraccions.
- Fase transitòria de l'edat i dels 38 anys i 6 mesos fins a 1 de gener 2027. S'afegeix 1 mes per any per aconseguir els 67 anys, i 3 mesos per any per aconseguir els 38 anys i 6 mesos. Es calcula que el 65 % de futurs pensionistes encara podrà jubilar-se als 65 anys en 2027.

4.1.2 El retard en l'edat ordinària afecta a altres regulacions, així:

- A les bonificacions per retard de l'art. 112 bis LGSS i disp. ad. 32ª LGSS, que ara es remeten a la de 67 anys o a l'edat que correspongui d'acord amb les noves normes.
- A l'art. 134.4 LGSS: incapacitat permanent en complir l'edat mínima a que es refereix l'art. 161 LGSS per a la revisió, però que s'estén també a la declaració, excepte en certs supòsits.
- Al càlcul de la base reguladora en pensions d'incapacitat permanent derivades de contingències comunes, això és, els anys que manquin fins a la jubilació -art. 140.1 b) LGSS-. Vegeu l'art. 3 del Projecte de Llei, que modifica l'art. 140.1.b) i 4 LGSS.
- Al subsidi de desocupació de treballadors de més de 52 anys, encara que no s'esmenti en el Projecte, doncs l'art. 216.3 LGSS parla de "edat ordinària". Amb això n'hi ha prou, sense que es requereixi la seva modificació.

- A l'accés a la prestació de desocupació. L'art. 207 d) LGSS parla de "l'edat ordinària" de jubilació. Més endavant serà l'edat que correspongui. El recurs a la prestació per desocupació als 65 anys pot relativitzar l'impacte de la nova edat ordinària de jubilació en certs supòsits.
- A les bonificacions de manteniment d'ocupació després dels 59 anys i que es mantenen fins als 65, no fins als 67 o edat ordinària si escau, doncs ja s'haurà aconseguit als 65 anys el 100 %. Comença a partir del 50 % als 60 anys i augmenta un 10 % cada any. Després dels 65 anys és probable que se segueixi mantenint l'exoneració.
- A la jubilació anticipada i a la jubilació parcial (arts. 161 bis 1 i 2 i art. 166.1. i 2 f) LGSS, respectivament).
- Impedeix una jubilació parcial diferida a partir dels 65 anys. Serà als 67 o a l'edat que correspongui de jubilació ordinària.
- Al conveni especial de la disp. ad. 31ª LGSS i de l'art. 51.15 ET. On parla de 65 anys caldrà entendre l'edat que correspongui; i on parla de 61 anys per a l'anticipada serà la de 61 anys (jubilació anticipada per crisi) o la de 63 anys (jubilació anticipada voluntària). Ja s'està preveient en alguns ERE. És a dir, l'obligatorietat d'estipular un conveni especial fins als 61 anys podrà abastar ara fins als 63 anys.

4.1.3 Incentius al retard en l'edat de jubilació:

a) Respecte a la **quantia** futura de la pensió:

- En el Projecte de Llei es manté el mateix caràcter per als incentius al retard en l'edat de jubilació que correspongui, però varien els percentatges aplicables d'acord amb la següent escala:
 - 2 % per any, si es té menys de 25 anys cotitzats.
 - 2,75 %, si es té entre 25 i 37 anys cotitzats.
 - 4 %, si es tenen més de 37 anys cotitzats.

En la regulació actual els percentatges són el 3 % d'increment si el treballador té als 65 anys d'edat 35 anys o més cotitzats, el 2 % si en té menys.

- No obstant això, es mantenen les situacions anteriors que hagin gaudit de les citades bonificacions de cotització a 1 de gener de 2013 (nova disp. trans. 45ª LGSS), tot i que els beneficiaris accedeixin a la pensió amb posterioritat a la citada data. És a dir, el període durant el qual s'hagin estès aquestes exempcions, encara que ara passaran a estar dins de l'edat ordinària en modificar-se aquesta, serà considerat com cotitzat a l'efecte del càlcul de la pensió.

b) Respecte a les **bonificacions** en la cotització:

Les bonificacions de l'art. 112 bis LGSS (treballadors per compte d'altri) i disp. ad. 32ª LGSS (treballadors per compte propi) no s'han modificat.

Per altra banda, la nova edat ordinària de la jubilació, especialment quan s'assoleixin els 67 anys, és precisament una alternativa al fracàs del retard voluntari, per la qual cosa difícilment tindrà èxit ara després dels 67 anys.

4.1.4 Els requisits actuals de carència genèrica de 15 anys de cotització efectiva no s'han modificat, sense aplicació de la tesi dels dies-quota, ni s'ha alterat la regulació de la **carència qualificada**.

4.2 Mesures quant al càlcul de la pensió

Es modifica de manera important la quantia futura de les pensions, en actuar sobre la **base reguladora** i sobre **els percentatges** aplicables.

4.2.1 Determinació actual de la base reguladora:

Es prenen en compte els últims 15 anys cotitzats, 180 mesos dividits per 210, els últims 24 mesos en valor nominal i la resta actualitzats segons IPC, amb prohibició d'increment fraudulent de les bases de cotització.

4.2.2 Nova regulació continguda en el Projecte de Llei:

- Augment de 15 a 25 anys, això és, 300 mesos dividits per 350.

- Aplicació gradual i transitòria: 12 mesos d'increment per any fins a la seva aplicació plena l'1 de gener de 2022.
- Mateixes regles de càlcul de la base reguladora.
- Mateixes regles quant a la prohibició d'increments fraudulents de les bases, malgrat que es prenguin en compte les de 25 anys.

La nova manera de calcular la pensió, segons l'Exposició de motius del Projecte, pretén introduir una major equitat en el càlcul de les pensions de jubilació i alhora contribuir a la sostenibilitat i equilibri financer del sistema, ja que en augmentar el període de càlcul s'incrementa la correspondència entre cotitzacions i prestacions. Però aquest increment s'aplica progressivament i gradual, amb un període transitori fins a l'any 2022, la qual cosa neutralitza el seu impacte en aquells que es trobin actualment propers a l'edat de jubilació.

La nova forma de càlcul derivada de la modificació de la base reguladora no afectarà als treballadors que amb carreres llargues habitualment es mouen a la base mínima, ja que aquesta es va modificant cada any segons l'IPC.

Es contempla un supòsit excepcional en el qual ja es pot optar per la nova forma de càlcul sense esperar al fet que transcorri la fase transitòria. És una regla pels que tinguin pitjors anys cotitzats, bé perquè han perdut l'ocupació i la que hagin trobat més tard ho sigui amb salari inferior, bé perquè no han tornat a trobar treball. Recordi's que durant la percepció del subsidi de desocupació de més de 52 anys la base de cotització és només el 125 % del topall mínim de cotització (art. 218.3 LGSS). Cal tenir en compte que aproximadament el 28 % dels treballadors sofreix aquestes reduccions de cotització en el període de 20 anys anteriors a jubilar-se.

Així, aquells que des d'1 de gener de 2013 a 31 de desembre de 2016 i des d'1 de gener de 2017 fins a 31 de desembre de 2021 hagin sofert a partir dels 55 anys per cessament involuntari de l'art. 208.1.1 LGSS durant 24 mesos una reducció de les bases de cotització, poden optar pel règim nou sense aplicar període transitori, en cas que els resulti més favorable: 240/280 en el primer supòsit per 300/350 en el segon. És també aplicable als treballadors per compte propi si ha transcorregut un any després de l'esgotament de la prestació de cessament d'activitat.

4.2.3 Manera de calcular la base reguladora en aquells casos en què el beneficiari no aconsegueixi els 25 anys cotitzats: no es concreta, així que potser calgui aplicar per analogia allò establert per a la incapacitat permanent en l'art. 140.3 LGSS per al supòsit que s'exigeixin bases de cotització inferiors als 96 mesos.

En aquests casos la base reguladora s'obté de forma anàloga a l'establerta en el apartat anterior, però computant bases mensuals de cotització en un nombre igual al de mesos que consti el període de cotització i excloent, en tot cas, de l'actualització, les bases corresponents als 24 mesos immediatament anteriors al mes previ a aquell en què es produeixi el fet causant.

4.2.4 Percentatges: aquests també es modifiquen, en retardar-se l'edat a 67 anys i exigir-se 37 anys cotitzats per aconseguir el 100 % de la pensió. És a dir, en necessitar-se dos anys més cotitzats per aconseguir el 100 %, automàticament això repercuteix en tota l'escala dels percentatges aplicables. La reforma ja contemplava en l'Acord de 2 de febrer que es passaria a un tipus fix i no per graons, que és el sistema actual, tal com es recomanava en la renovació del Pacte de Toledo de 2011. També presenta la novetat que es computa per mesos sense necessitat de completar l'any, la qual cosa permet major flexibilitat per a l'elecció del moment de la jubilació.

De la **comparació entre la regulació actual i la del Projecte**, resulta el següent:

Regulació actual (art. 163 LGSS)	Regulació al Projecte
15 anys.....50 % de la base reguladora	15 anys.....50% de la base reguladora
Més de 15 anys fins 25.....3 % anual afegit	Més de 15 en endavant s'afegeix:
De 26 a 35 anys.....2 % anual afegit	· Del 1 al 248 mes.....0,19 % por mes
	· Després del 248 mes.....0,18 % por mes

S'estableixen així mateix **regles transitòries per a l'aplicació de les noves bases i dels nous percentatges:**

2013 a 2019, mesos addicionals: · Entre 1 y 163 mesos · Els 83 mesos següents	0,21 % 0,19 %
2010 a 2022, mesos addicionals: · Entre 1 y 106 mesos · Els 146 mesos següents	0,21 % 0,19 %
2023 a 2026, mesos addicionals: · Entre 1 y 49 mesos · Els 209 mesos següents	0,21 % 0,19 %
A partir de 2027: · Entre 1 y 248 mesos · Els 16 mesos següents	0,19 % 0,18 %

Això suposa la següent **pèrdua de quantia de pensió en comparació amb la situació actual:**

Anys	Actual (%)	Projecte (%)
15	50	50,0
16	53	52,3
17	56	54,5
18	59	56,8
20	65	61,4
21	68	63,6
22	71	65,9
23	74	68,2
24	77	70,5
25	80	72,7
26	82	75,0
27	84	77,3
28	86	79,5
29	88	81,8
30	90	84,1
31	92	86,4
32	94	88,6
33	96	90,9
34	98	93,2
35	100	95,5
36	100	97,7
37	100	100,0

Els efectes es faran sentir no tant en els treballadors que puguin jubilar-se fins al 2027, ja que el 65 % dels jubilats en el Règim general i el 30 % del RETA (Règim especial de treballadors autònoms) assoliran en 2027 els 37 anys cotitzats, sinó aquells que ingressin cada vegada més tard al mercat de treball.

4.2.5 Integració de llacunes:

Si bé el concepte de llacuna total o parcial no es modifica, no obstant això en el Projecte ja no es produeix com ara en tot cas sobre el 100 % de la base mínima de majors de 18 anys (art. 162.2. LGSS), sinó sobre la següent escala:

- a) Si en els 36 mesos previs al període de base reguladora hi ha mesos amb cotització per la base mínima, almenys cada mes superior permet d'integrar un mes amb el 100 %, no ja de la base mínima sinó de les pròpies bases de cotització en la seva quantia actualitzada amb el límit màxim de 24 mesos.
- b) Els 24 mesos de llacunes més properes al fet causant: integració amb el 100 % de la base mínima.
- c) Del 25 mes amb llacunes en endavant: s'integraran amb el 50 % de la base mínima.

Així doncs, es milloren 24 mesos d'integració de llacunes; altres 24 mesos són neutres, és a dir, com fins ara; i la resta es minora la integració en reduir-se a la meitat de la base mínima.

4.2.6 Límits als complements per a mínims:

- a) No podran superar les quanties de les pensions no contributives de jubilació i incapacitat permanent, la qual cosa suposa un reforçament del seu caràcter assistencial.
- b) No obstant això, no s'aplica el límit a les pensions que haguessin estat causades amb anterioritat a l'1 de gener de 2013.

4.3. Còmputos especials a l'efecte de la carrera assegurativa i de la pensió de jubilació

4.3.1 Ingress tardà al mercat de treball i períodes de formació:

El retard en l'edat de jubilació i les majors exigències de cotització derivades dels nous percentatges, porta al fet que es contemplin mesures especials per a les persones d'accés més tardà al mercat de treball per participar en programes de formació. A aquests efectes, es computen aquests períodes mitjançant la utilització de la via de l'assimilació de l'art. 97 LGSS. Així, es contemplen:

- Els períodes de formació finançada per organismes o entitats públiques o privades.
- Vinculats a estudis universitaris o de FP (fins i tot a l'estranger).
- Que comportin prestació econòmica.
- Que no donin lloc per si mateixos a l'enquadrament i alta en la Seguretat Social. El que es produiria tot i que ho fos a temps parcial.
- En les condicions que es determinin reglamentàriament. Ha d'elaborar-se el reglament en el termini de 3 mesos des de l'entrada en vigor de la llei.
- Previsiblement la cobertura màxima serà de 2 anys.
- Per als que participin després de l'entrada en vigor de la reforma.
- Per als anteriors: conveni especial propi per complementar els períodes de 2 anys com a màxim.
- Termini limitat durant el qual es computarien o es cobriren durant els 4 anys abans de la publicació en el BOE de la reforma.

4.3.2 Beneficis derivats de conciliació de la vida laboral i familiar:

Per les mateixes raons, es tracta de valorar els períodes de desvinculació del mercat de treball o d'interrupció de la carrera assegurativa per raons de conciliació de la vida laboral i familiar. A aquests efectes:

- a) Es dona nova redacció a l'art. 180 LGSS:

- Elevació de 2 a 3 anys de l'atorgament d'un període d'ocupació cotitzada fictici en l'excedència per cura de fill o menor acollit. El còmput d'un any per a l'excedència per cura de familiars no es modifica.
- La durada en els supòsits de família nombrosa queda absorbida per la nova durada comuna de 3 anys.
- No s'ha estès al còmput dels supòsits de reducció de jornada per idèntiques causes, que segueix en 2 anys. S'afegeix, no obstant això, un supòsit nou per menor hospitalitzat de l'art. 37.5 tercer paràgraf de l'ET en malalties especials (50 %), en coherència amb la modificació introduïda en el citat article de l'ET per la Llei 39/2010 de 22 de desembre.

b) S'introdueix una nova disp. ad. 49ª LGSS segons la qual es preveu el còmput com a període cotitzat del d'interrupció de la cotització en certs casos d'extinció de la relació laboral o esgotament de la desocupació entre 9 mesos abans del naixement de fill, o 3 mesos abans de l'adopció o acolliment i la finalització del sisè any després d'aquesta situació. Segons aquests criteris:

- A l'efecte de determinar l'edat de jubilació abans dels 67 anys es computarà com a període cotitzat.
- Es computen 9 mesos per cada fill amb el topall acumulat de 2 anys.
- Que coincideixi amb la interrupció real de la cotització.
- Només ho pot computar un dels progenitors. En cas de controvèrsia, el gaudi correspon a la mare.

4.3.3 Estudi per atorgar períodes de cotització a les dones per la cura de fills o persones dependents:

D'acord amb allò previst a la Recomanació 17ª del Pacte de Toledo, es procedirà a estudiar la possibilitat de computar aquests períodes a l'efecte de la jubilació.

VALORACIÓ GLOBAL DE LA REFORMA

La reforma aborda els problemes futurs del sistema de pensions des de l'angle de la despesa i no tant del dels ingressos (només hi ha una vaga referència directa al fet que s'estudiaran formes d'alternatives, d'altres ho són per recomanar incrementar les bases mitjanes de cotització especialment les dels autònoms, unes altres mitjançant l'augment de la cotització pel jubilat parcial) i **sense tenir en compte variables com el creixement del PIB, de la productivitat i de l'ocupació**, en considerar-les incertes i insegures en contraposició a la certesa de les demogràfiques. També es preveuen augments de recaptació derivats de l'enquadrament obligatori a partir d'1 de gener de 2013 pels que es donin d'alta en el RETA en la cobertura de les contingències professionals. Però aquestes cotitzacions no financen les pensions de jubilació.

Malgrat l'objecte de la reforma no és la implantació de mesures laborals directes, excepte les relacionades amb ERO (expedients de regulació d'ocupació) en majors de 55 anys o amb la regulació del contracte de relleu, la veritat és que a diferència d'altres ordenaments, com el finlandès, **no s'instrumenten mesures en el càlcul de la pensió de jubilació i en les cotitzacions que fomentin la contractació de treballadors d'edat avançada**, de manera que augmenti la seva taxa d'activitat o es prohibeixin els seus acomiadaments en els ERO considerant-los com a discriminadors. Només se segueix parlant de mesures de foment del manteniment dels treballadors de 59 anys en endavant, la bonificació dels quals seguirà arribant al 100 % als 65 anys. No s'ha alterat aquesta mesura en funció de la modificació de l'edat ordinària de jubilació. D'altra part, la nova edat ordinària de jubilació, especialment quan assoleixi els 67 anys, és precisament una alternativa al fracàs dels programes i incentius al retard voluntari, per la qual cosa difícilment tindrà èxit ara després dels 67 anys o l'edat de jubilació que correspongui (els 65 anys o l'edat que correspongui d'acord amb la fase transitòria).

L'objectiu de la reforma és reduir la despesa en les futures pensions de jubilació del règim general i dels règims especials. No afecta pel que sembla, de moment, als règims especials de funcionaris actuals, però sí als nous funcionaris que ingressin després del RDL 13/2010 de 3 de desembre, doncs si escau ja no s'enquadraran en relació amb la pensió de jubilació en el sistema de classes passives sinó en el règim general. No obstant això, s'han formulat ja propostes d'estendre les línies de la reforma també als règims de classes passives vigents.

Això s'aconsegueix en primer lloc per mitjà del retard de l'edat de jubilació als 67 anys, tenint en compte les dades demogràfiques d'esperança de vida. Mitjançant un reforçament de la contributivitat es tracta d'evitar que el sistema de Seguretat Social entri en dèficit i hagi d'acudir a un finançament fiscal, amb el que això pot suposar per al dèficit públic i el deute públic, com si aquest problema hagués de seguir inexorablement com ara a partir de 2027. El Llibre Verd dona pautes

en aquest sentit, però que afecten als països del nostre entorn, en els quals coincideix la crisi econòmica i financera amb els processos demogràfics d'envelliment. Però en estendre's ja a tots, ha adquirit un valor teòric i econòmic general en si mateix, sigui quina sigui la modalitat de finançament dels sistemes públics de Seguretat Social.

També es planteja si la nova forma de càlcul de la pensió en allargar la base reguladora des dels 15 fins als 25 anys i a través de l'aplicació de nous percentatges té per finalitat, a més d'aconseguir major equitat, reduir la despesa. Tot i que pot haver-hi dificultats per estimar l'abast de la retallada, doncs depèn de l'evolució dels salaris i de les carreres de cotització del treballador, **algunes estimacions valoren que per cada any que es retardi el càlcul de la base, la pensió mitjana es veurà reduïda en un 1 % per any.** A això cal afegir el que suposen els nous percentatges, si es comparen amb els actuals (vegeu en el punt 4.2.4 la comparativa de la taula actual amb la nova). D'altra part, en retardar-se 2 anys la jubilació, es produeix també una retallada -en aquest cas virtual- dels anys teòrics de percepció de la pensió, la qual cosa afecta més greument als treballadors amb inferiors salaris i pitjors llocs de treball, l'esperança de vida dels quals és estadísticament menor.

És cert que el Projecte, en adoptar 25 anys per al càlcul de la base reguladora, **pot evitar els perjudicis que sofrien fins ara els treballadors que haguessin perdut la seva ocupació a partir dels 50 anys**, s'haguessin mantingut com a perceptors de prestacions de desocupació, especialment del subsidi de més de 52 anys, o haguessin trobat feina amb salaris inferiors o s'haguessin trobat en situació de desocupació sense prestacions. Les seves bases, en prendre els últims 15 anys, podien ser baixes i poc representatives en comparació amb les que van tenir al llarg de la seva vida laboral anterior. La reforma els beneficia i fins i tot els permet en certes circumstàncies i casos, si reuneixen determinats requisits, optar per l'aplicació de les noves mesures. Aquest col·lectiu de treballadors suposa un percentatge del 28 %. La resta, en canvi, pot veure perjudicada la quantia de la seva pensió per l'elevació de 15 a 25 els anys a prendre en consideració per a la determinació de la base reguladora. I també pot produir-se una certa minva de la pensió per la nova manera de computar la integració de llacunes, si aquestes superen els 48 mesos.

A més, cal tenir en compte que en funció d'aquestes dades, **en 2027 és factible la revisió de l'edat i de la base reguladora que s'acaba de fixar per a aquest any en raó del que el projecte anomena "factor de sostenibilitat"**. És a dir, es planteja una possible revisió dels citats paràmetres del sistema a partir de 2027 en funció de dos elements:

- El manteniment de la proporcionalitat entre contribucions al sistema i prestacions.
- Les diferències en l'evolució de l'esperança de vida als 67 anys en 2027 i en l'any en què es produeixi la revisió.

És per això que es contemplan revisions cada 5 anys de les citades variables i paràmetres per calcular la pensió, en anar ja definitivament lligades únicament a les previsions demogràfiques.

D'altra banda, no es concreta la manera de calcular la base reguladora en aquells casos en què el beneficiari no aconsegueixi els 25 anys cotitzats.

D'una altra part, la modificació de l'edat ordinària de jubilació ha portat com a conseqüència la modificació de totes aquelles referències a l'edat de 65 anys contingudes en la LGSS, no sent necessari modificar, en canvi, aquelles altres en què no s'especifica dita edat sinó que simplement es parla "d'edat ordinària de jubilació".

El retard en l'edat de jubilació ha portat també a preveure el problema de l'ingrés més tardà al mercat de treball per part dels joves per dur a terme accions formatives, per la qual cosa es contempla un còmput especial, limitat, de aquests períodes. Potser resulti **criticable que es limiti a períodes de formació futurs i als que es trobin en els 4 anys anteriors a la publicació de la llei en el BOE**. Tractant-se d'una cotització que duu a terme el jove al seu càrrec mitjançant un conveni especial, no s'entén per què ha d'aplicar-se d'una manera tan restrictiva. La Seguretat Social ha estat, en canvi, més generosa en altres supòsits d'integració.

També s'incrementa el còmput actual dels períodes de conciliació de la vida laboral i familiar en cas d'excedència per cura de fills (art. 180 LGSS), que passen a 3 front als 2 actuals.

S'afegeix un nou còmput de **cotització fictícia de 9 mesos per fill**, per interrupció de la carrera assegurativa per aquests motius, a l'efecte de l'edat de 67 anys i que computa com a cotitzat. No s'estén al simple naixement de fills o d'adopció o acolliment.

Resta pendent la valoració de períodes d'atencions dutes a terme per dones a l'efecte de l'edat, de la carrera assegurativa o d'ambdues variables, d'acord amb la Recomanació 17 del Pacte de Toledo. Es reenvia la qüestió a un estudi.

Atesa la importància que adquireix, encara més si cap, la carrera assegurativa del treballador, **també haurien de**

computar-se els períodes de Servei militar o Prestació social substitutòria amb caràcter general. En el règim actual només es prenen en consideració per a la jubilació anticipada (art. 161 bis 2.c) LGSS després de la llei 40/2007), quan hauria d'estendre's al règim de jubilació a edat ordinària i a la carrera assegurativa, bé per aconseguir el període mínim de carència, bé per als percentatges aplicables a la base reguladora. Res es preveu, però, en el Projecte.

L'adopció d'aquestes mesures, que suposen un enduriment en els aspectes essencials (encara que també es compensen amb millores en uns altres), obeeix a la **pressió existent en aquests moments des de molts àmbits per implementar ara una reforma de les pensions que de totes maneres s'hagués hagut d'abordar més endavant.** I els sindicats signataris de l'Acord no han pogut sostreure's a aquesta pressió imposada per la Unió Europea (Llibre Verd) i també per la renovació del Pacte de Toledo. Escollir el moment actual és producte també de la conveniència de donar a conèixer les línies mestres per les quals es mourà l'evolució de les pensions per les cohorts que es jubilin a partir de 2027, de manera que encara que es trobin encara lluny de la jubilació, puguin preveure i actuar conforme a aquests paràmetres. La major dificultat per aconseguir una pensió equiparable en quantia pels que es jubilin després de 2027, pot incentivar un major desenvolupament dels nivells complementaris. No obstant això, la modificació en el futur de les bases de cotització d'alguns col·lectius, com els autònoms, que fins ara han pogut maniobrar millor amb el que obtenien de la pensió pública deixant marge per a nivells privats, en canvi pot operar en sentit contrari. En tot cas la modificació de l'edat, de la base reguladora i de l'escala impedirà, com fins ara passa, que la majoria dels autònoms es jubilin molt favorablement amb carreres curtes i amb la base mínima (el 70 % del col·lectiu). D'altra banda, un cop iniciat el camí de la reforma i les línies per ella traçades, s'acaba d'aquesta manera traçant un full de ruta que difícilment podrà canviar-se en el futur. És més, **pot ser que s'aprofundeixin encara més els aspectes relacionats amb la qüestió de la despesa en pensions, cas d'entendre's com a insuficient l'esforç i els sacrificis realitzats per aquesta reforma** per salvar el sistema públic. I que es torni a replantejar en el futur la qüestió de l'edat i de la quantia de les pensions a través de la forma de determinar la base reguladora de la pensió.